

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Mecanismului de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice din Republica Moldova pentru anul 2026

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Mecanismului de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice din Republica Moldova pentru anul 2026 este elaborat de Ministerul Culturii, în colaborare Asociația Presei Independente (API).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului derivă din prevederile Hotărârii Parlamentului nr. 187/2023 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026 (Obiectivul specific 2.2. Ajustarea legislației cu privire la ajutorul de stat în scopul fortificării sustenabilității economico-financiare a mass-mediei, în special a celei locale).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Presa tipărită regională și națională continuă să fie o sursă importantă de informare pentru locuitorii din zonele rurale și orașele mici, în special pentru cei care nu au un acces constant la Internet sau nu utilizează canale digitale în general. De mai mulți ani presa scrisă din Republica Moldova se confruntă cu dificultăți, însă începând cu sfârșitul anului 2023 situația a început să fie catalogată de redacții și experții în media ca fiind una gravă datorită creșterii considerabile a prețurilor la hârtie, servicii de tipar, energie electrică și a serviciilor de distribuție. În anii 2024-2025 situația din sector s-a menținut relativ stabilă, iar majoritatea redacțiilor independente care editează publicații periodice tipărite au reușit să facă față acestor dificultăți datorită sprijinului financiar oferit de Guvernul Republicii Moldova prin Mecanismul de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice pentru anul 2024 aprobat prin Hotărâre Guvernului nr. 329/2024 și Mecanismul de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice din Republica Moldova pentru anul 2025 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 502/2025. Acest suport a avut un rol esențial în menținerea activității redacțiilor, mai ales în contextul în care veniturile din publicitate au rămas modeste. Evaluările Asociației Presei Independente (API) reflectă că, în lipsa unui sprijin oferit pentru presa scrisă și în 2026, cel puțin 8-10 publicații periodice independente, care produc conținut jurnalistic de calitate și joacă un rol esențial în informarea cetățenilor, riscă să-și sisteze activitatea, iar celelalte să-și reducă semnificativ tirajele, astfel susținerea financiară a distribuirii acestor publicații este nu doar necesară, ci și vitală pentru menținerea pluralismului mediatic și asigurarea unui acces echitabil la informație. Pentru a preveni apariția problemelor și riscurilor menționate supra se propune adoptarea prezentului proiect de Hotărâre a Guvernului. Cadrul normativ aplicabil îl constituie Legea nr. 139/2012 privind ajutorul de stat și Legea nr. 71/2007 privind registrele și ajutoarele de stat.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul Hotărârii Guvernului va prevedea un Mecanism de finanțare al distribuției presei scrise din Republica Moldova pentru anul 2026 din bugetul de stat, și în acest context pct.1, din proiectul de Hotărâre de Guvern se referă la aprobarea Mecanismului respectiv.

Pct.2, sbpct 2.1. și 2.2. din proiectul de Hotărâre de Guvern se referă la atribuțiile Ministerului Culturii în alocarea mijloacelor financiare necesare implementării și gestionării Mecanismului menționat supra. Luând în considerație faptul că toți potențialii beneficiari ai Mecanismului de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice din Republica Moldova, au ales desinestătător ÎS „Poșta Moldovei” în calitate de prestator de servicii de distribuire a publicațiilor periodice în baza abonamentelor, respectiv, prin prezentul Mecanism se propune ca Ministerul Culturii să asigure transferul mijloacelor financiare către ÎS „Poșta Moldovei” pentru compensarea tarifelor de distribuire a publicațiilor periodice.

Conform pct. 6. al proiectului, data intrării în vigoare a hotărârii de Guvern se propune a fi data publicării, cu punerea în aplicare a mecanismului de finanțare începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Conform dispozițiilor art. 56 alin. (1) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Astfel, intrarea în vigoare a proiectului la data publicării în Monitorul Oficial și efectul retroactivității prevederilor proiectului rezidă din necesitatea asigurării bunei desfășurări a activității redacțiilor publicațiilor periodice. În acest sens, este oportun și necesar ca intrarea în vigoare a actului normativ să fie la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova cu punerea în aplicare de la data de 1 ianuarie 2026.

Mecanismul de finanțare al distribuției presei scrise din Republica Moldova pentru anul 2026 vizează:

1. entitățile implicate în gestionarea prezentului mecanism cu stabilirea expresă a competențelor și atribuțiilor acestora;
2. stabilirea condițiilor, normelor și procedurilor de atribuire a finanțării din bugetul de stat, respectiv, finanțarea costurilor de distribuție pentru publicațiile periodice de format presă scrisă de către redacțiile beneficiare ale ziarelor naționale și regionale/locale, în limitele mijloacelor financiare, prevăzute în bugetul de stat pentru anul 2026;
3. norme/cerințe care descriu condițiile de prezentare a dosarului;
4. funcționarea Comisiei de examinare și selecție care examinează cererile și decide asupra includerii și excluderii în/din lista beneficiarilor;
5. criterii, în baza cărora se efectuează examinarea și selecția beneficiarilor finali;
6. modul de alocare și monitorizare a mijloacelor financiare oferite redacțiilor beneficiare.

Aprobarea acestor norme vor avea impact direct la susținerea și promovarea presei scrise la nivel național și regional.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea „de a nu face nimic” va provoca dificultăți financiare majore pentru publicații periodice și în special ar pune în pericol existența multor publicații periodice locale.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Menținerea și dezvoltarea segmentului de presă scrisă va avea un efect benefic asupra dezvoltării democrației, combaterii dezinformării, garantarea accesului echitabil la informație inclusiv pentru persoanele în vârstă și locuitorii zonelor rurale, și în special pentru cei care nu au acces constant la Internet sau nu utilizează canale digitale, cât și asigurarea pluralismului

mediatic. Unele din condițiile de eligibilitate a beneficiarilor Mecanismului prevăzute în punctului 3 al Mecanismului stipulează că sunt eligibile publicațiile periodice care: promovează democrația, drepturile omului, lupta împotriva corupției și lupta împotriva dezinformării, produc conținut local de interes public în proporție de cel puțin 75%, au semnat și respectă Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Cheltuielile privind implementarea prevederilor actului normativ vor fi acoperite din contul alocațiilor prevăzute pentru scopul dat în bugetului Ministerului Culturii pentru anul 2026, la subprogramul 8504 „Susținerea culturii scrise”/00226/2631 și vor constitui 10,0 mil.lei.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Publicațiile periodice vor beneficia de sprijin financiar, ceea ce va contribui la sustenabilitatea lor economică și la independența editorială.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Una din condițiile de eligibilitate a beneficiarilor Mecanismului prevăzută în pct. 3 subpct. 3.3. al Mecanismului stipulează că sunt eligibile publicațiile periodice care produc conținut local de interes public în proporție de cel puțin 75%, ceea ce ar putea include și subiecte ce țin de drepturile omului, echitate și egalitate de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Una din condițiile de eligibilitate a beneficiarilor Mecanismului prevăzută în pct. 3 subpct. 3.3. al Mecanismului stipulează că sunt eligibile publicațiile periodice care produc conținut local de interes public în proporție de cel puțin 75%, inclusiv și subiecte ce țin de protecția mediului.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe platforma guvernamentală www.particip.md , a fost asigurată plasarea anunțului privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Mecanismului de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice din Republica Moldova pentru anul 2026 (https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-apro/15702).
7. Concluziile expertizelor
Proiectul urmează a fi supus expertizării în cadrul procesului de avizare/expertizare. Informația referitoare la concluziile expertizelor va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la prezentul proiect de modificare de lege.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea proiectului de Hotărâre a Guvernului nu implică modificarea, abrogarea sau aprobarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Mecanismului de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice din Republica Moldova pentru anul 2026 va necesita monitorizarea continuă a respectării criteriilor de către beneficiari; asigurarea efectuării transferurilor către Poșta Moldovei, în baza documentelor confirmative prezentate de publicațiile periodice către API; precum și transmiterea rapoartelor financiare către Ministerul Finanțelor și Consiliul Concurenței.

Cristian JARDAN
Ministru